

Rotterdam, 04-01-2021

Beste wethouders Kasmi, Grauss en Bokhove,

Deze brief sturen wij u namens alle basisscholen in Delfshaven. Armoede speelt al sinds jaren een grote rol bij de kinderen in Delfshaven.

Deze kind- en gezinsproblematiek komt dagelijks onze scholen binnen. Veel gezinnen gaan de vrijwillige hulpverlening in en er net zo snel weer uit. Angst voor uithuisplaatsingen is groot.

Wij zien de armoede groeien en de resultaten van de kinderen en hun veerkracht afnemen.

De samenwerking in de wijk met externen heeft diverse deuken opgelopen door de aanbestedingen en bezuinigingen. Daarnaast zien we, met de partijen in de wijk, dat we op dit moment onmogelijk kunnen bouwen aan 1 krachtige infrastructuur die een gezamenlijk doel heeft: het gezin veerkrachtiger maken en de kinderen kansgelijk laten opgroeien.

De formele partijen kennen, door aanbestedingen en door verschuiving van mensen, teveel wisselingen, waardoor zij het vertrouwen missen van de gezinnen in de wijk. De scholen zijn samen met de informele partijen, vaak partijen die wel al lang actief zijn in de wijk en een vertrouwensnetwerk hebben.

Wij basisscholen willen graag regie. Wij willen als scholen het centrum in de wijk zijn. Wij willen de werkplaats zijn voor aanbieders, jeugdzorg en iedereen die om het gezin heen kan staan om duurzaam het verschil te maken.

Willen we dat allemaal zelf doen? Nee, wij zijn van onderwijs. We zijn geen zorg, jeugdhulp of welzijn. Aangezien wij de gezinnen goed kennen en weten wat erbij de gezinnen speelt, willen we wél een regierol pakken. We zien dat de partners in de wijk de stap zetten en zich al meer in gezamenlijkheid rondom gezin en kind organiseren. Ook zij zijn klaar voor deze stap om als partners in de wijk toe te werken naar een structurele samenwerking, gericht op de ontwikkeling van gezin en kind.

Wanneer u de ontwikkeling in bijlage op de jeugd bekijkt, ziet u dat ondanks alle inspanningen, projecten en pilots in het gehele gebied Delfshaven, het met veel kinderen niet veel beter gaat. En deze cijfers waren nog voor covid-19. Zie ook het aankomend onderzoeksrapport van de Kinderombudsman in Rotterdam, dat aangeeft dat er veel armoederegelingen zijn, maar dat deze onvoldoende worden benut. En kijk naar de activiteitenaanbieders die allemaal (op een onderdeel) kinderen kunnen versterken in hun ontwikkeling. Deze aanbieders kloppen geregeld bij de scholen aan. Zij geven flyers mee aan onze leerlingen en vervolgens zien ze dat er te weinig kinderen werkelijk structureel aan hun activiteiten deelnemen.

Er is sprake van een structurele mismatch van aanbod van hulp/regelingen en gezinsondersteuning en hulp thuis, van talentontwikkelingsmogelijkheden enerzijds en de groter wordende doelgroep anderzijds.

Wij zien dat we als basisscholen, gesteund door wijkpartners, die coördinatierol per kind en gezin kunnen oppakken. We kunnen daarmee het bereik van de doelgroep structureren EN een doorlopende ontwikkeling realiseren. Want daar gaat het fout. Al die 'kindregelingen', hulp- en activiteiten-aanbieders bereiken de doelgroep structureel onvoldoende, te fragmentarisch of te kort.

Door het anders organiseren van de samenwerking met de wijkpartners kunnen we het verschil gaan maken voor alle kinderen/gezinnen in Delfshaven. Wij hebben een eenvoudig organisatiemodel ontwikkeld. Een vaste medewerker extern, additioneel gefinancierd, per school met een nog nader in te vullen profiel. Deze medewerker schakelt tussen welzijn, talentontwikkelingsmogelijkheden, zorg en onderwijs. Hij/zij blijft aan het gezin verbonden tot het gezin veerkrachtig en meer zelfredzaam is, uit de problemen en duurzaam in staat is door te pakken. Dat is de ambitie die wij willen bereiken.

Moet dat meer geld kosten? Nee, maar wel een substantieel andere wijze van organiseren. Er moeten patronen doorbroken worden en de systemen moeten anders worden ingericht. Dan kunnen wij pas echt het verschil maken. Wij hebben ruim een jaar onderzoek gedaan met elkaar en daarnaast putten veel directeuren uit jarenlange 'Delfshavense ervaring'.

Wij willen graag u als wethouders van onderwijs, jeugdzorg, armoede tegelijkertijd spreken over bovenstaand initiatief. De cijfers in Delfshaven liegen niet. Er moet wat gaan veranderen. De armoede moet de wijk uit; niet het kind en het gezin. Laten wij samen de schouders eronder zetten en werken vanuit het kind. Gebruik de scholen en faciliteer hen in maximale begeleiding en hulp, zodat op de lange termijn de effecten meetbaar blijven.

Wij komen bovenstaande graag mondeling toelichten en kijken uit naar uw reactie.

Vriendelijke groet namens de Delfshavens Directeuren,

Marja Damman	Dakparkschool (voorheen Boog Bospolder)
Martijn van Minnen	Nicolaasschool
Loes Viset	Kindercentrum de Vlinder (voorheen Woltjer en Logemann)
Jos de Leeuw	Valentijnschool
Marcel Pennings	Shri Sarawatie
Mirjam Dries	De Korf
Astrid Brinks	OBS Delfshaven
Inge Jansen	Finlandia
Ineke van Uden	Mariaschool Middelland
Petra van Schelven	Mozaiek
Stefan van der Weiden	Vierambacht
Shirley Westervoorde	De Ark
Anke Langmuur	Emmausschool
Hayat Barkani	De Boog Schiemond
Najiba Belah	Al Ghazali
Karlijn Bovenberg	Kasteel Spangen, voorheen duo2002
Judith van Wijngaarden	Mariaschool Spangen
Sharon Hirschfeld	Margrietschool
Margreet van Maurik	Auris
Paul Klunder	Lucasschool
Petra Nooteboom	Mullerpier
Marije vd Meij	Vrije school

Aanleiding

De wijken Bospolder en Tussendijken kennen gezamenlijk 14.150 inwoners. Bijna 20% daarvan is jonger dan 15 jaar. Dat zijn tussen de 2500-3000 kinderen.

Over de ontwikkelingskansen van deze kinderen zijn een aantal objectieve gegevens beschikbaar:

- *De cito-scores van de basisscholen in de wijk liggen, op 1 school na, onder het Rotterdams gemiddelde (factsheet analyse Botu 2018, verkregen van Marleen ter Vergert).*
- *Slechts 39% van de inwoners van Bospolder en 37% van de inwoners van Tussendijken sport wekelijks, georganiseerd of ongeorganiseerd. Dit is fors lager dan het Rotterdams gemiddelde van 45%*
- *Slechts 15% van de schoolgaande kinderen in Bospolder en 14% van de schoolgaande kinderen in Tussendijken is lid van een sportvereniging. Het Rotterdams gemiddelde is 31%.*
- *34% van de kinderen tussen 4-11 jaar in Bospolder (gegevens over Tussendijken staan niet in de monitor) heeft overgewicht, ten opzichte van het Rotterdams gemiddelde van 20% (bron wijkanalyse sportregie per wijk).*
- *Tussendijken zit met 42% bij de top 5 van de wijken met hoge concentratie van kinderen in arme huishoudens. In Bospolder heeft 30% van de huishoudens een laag inkomen. Het Rotterdams gemiddelde is 19%.*

Bovenstaande data geven duidelijk een beeld van een wijk waarin kinderen gemiddeld lager scoren op school, minder participeren bij verenigingen en vaker obesitas hebben. Vervolgens is onderzocht, op basis van deskresearch, waarom deze wijken op deze maatstaven lager scoren dan het landelijk gemiddelde en hoe we dat kunnen duiden. De belangrijkste bronnen van informatie, die in het vervolg worden aangehaald, zijn de volgende:

- Een gelijke start – een onderzoek naar kinderen in armoede onder 21 basisscholen in Delfshaven.
- Programma Veerkrachtig Botu 2028.
- Uit de knoop, de Rotterdamse aanpak op armoede 2019-2022.
- Onderzoek landelijke ombudsman 2017.
- NJI, Opgroeien en opvoeden in armoede, 2015.
- Sportdeelname van kinderen in armoede, Mulier Instituut, 2014.

In al deze onderzoeken wordt een direct verband gelegd tussen armoede in het gezin en verminderde talentontwikkelingskansen voor de kinderen. In het Rotterdams gemeentelijke programma Uit de Knoop staat het zelfs beschreven in de inleiding van het programma: **Twintig procent van de kinderen in Rotterdam groeit op in armoede. En dat betekent oneindig veel meer dan dat hun ouders simpelweg weinig geld hebben. Het zorgt ervoor dat ze op allerlei gebieden onvoldoende kunnen ontwikkelen. Denk aan hun gezondheid, hun emotionele ontwikkeling, hun schoolprestaties en, op latere leeftijd, hun kansen op de arbeidsmarkt.**

Het is daarmee een feit dat kinderen in gezinnen die opgroeien in armoede minder kansen kunnen benutten dan kinderen in gezinnen met een midden of hoog inkomen. In diverse wijkanalyses over Bospolder en Tussendijken wordt nog eens bevestigd voor deze wijken, dat veel kinderen in deze wijken minder kansen kunnen benutten: *Jongeren die opgroeien in Bospolder-Tussendijken worden geconfronteerd met achterstanden op verschillende terreinen. Schooluitval, talentontwikkeling, hulpverlening en activering zijn thema's die aandacht behoeven om de ambitie voor de jongeren uit de wijk te kunnen realiseren'* (bron gebiedsprogramma Delfshaven 2016-2018).

Op basis van wetenschappelijk kennis zijn de gevolgen van armoede op de ontwikkeling van kinderen op een rijtje gezet. Dit betreft mogelijke effecten op¹:

---

1 Onderzoek armoedeplatform Delfshaven, 2019

- psychosociale ontwikkeling,
- kans op minder goede hersenontwikkeling
- een slechtere gezondheid
- minder veilige gehechtheid
- meer kans op kindermishandeling
- chronische stress (vanwege armoede) kan leiden tot opvoedingsproblemen
- meer kans op slechtere schoolprestaties
- in sommige gevallen jeugdcriminaliteit.

Volgens het ministerie van OCW krijgen kinderen met dezelfde capaciteiten maar van ouders met een lager inkomen gemiddeld een lager advies dan kinderen van rijkere ouders.

Na het agenderen van de urgentie van het vraagstuk van de kansongelijkheid (WAT), en het nader verdiepen van de reden dat het vraagstuk in deze wijken zo nadrukkelijk voorkomt (WAAROM), is in een aantal onderzoeken en documenten ook gesproken over de manier waarop dit vraagstuk aangepakt zou moeten worden (HOE).

Zo geeft het rapport 'Een gelijke start' een heel aantal concrete aanbevelingen voor kansgelijkheid onder kinderen:

- Scholen worden dagelijks geconfronteerd met de gevolgen van armoede en willen een signalerende rol oppakken
- Zorg bijvoorbeeld bij scholen, voor meer capaciteit voor het informeren van ouders en het ondernemen van actie om zaken gedaan te krijgen.
- Daarnaast extra onderwijs en steun voor kinderen in achterstandssituaties.
- Het systeem van kindvoorzieningen vraag om verbeteringen, omdat deze nog onbekend en onbenut zijn.
- Breng voorzieningen meer richting school.
- Vanuit sport- en cultuurverenigingen kan meer worden samengewerkt met scholen voor versterking van de talentontwikkelingsmogelijkheden.
- Versterk het wijknetwerk en leg verbindingen tussen scholen en het aanbod in de wijk.

Sinds 2018 is een aparte wethouder Armoede aangetreden. Inmiddels is de nieuwe ambitieuze aanpak armoede uit van de Rotterdamse wethouder Armoede. Eén van de vier ambities is dat minder kinderen opgroeien in armoede. Men wil dat doen langs drie lijnen:

- investeren in sociaal-emotionele competenties van kinderen via onderwijs en jeugdbeleid
- investeren in participatie van kinderen
- investeren in het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare gezinnen.

Uit het onderzoek door het Mulier Instituut blijkt dat niet alleen de financiële situatie een belemmering vormt voor de participatie door kinderen; ook de afwezigheid van hulpbronnen belemmert de structurele participatie door kinderen. Binnen het Mulier Instituut wordt gebruik gemaakt van de theorie van Bourdieu. De theorie veronderstelt dat de mate waarin mensen kunnen meedoen in de maatschappij, afhangt van de mate waarin zij beschikken over hulpbronnen. Persoonlijk, materieel, sociaal en cultureel kapitaal worden als de belangrijkste hulpbronnen gezien. Daarnaast zijn ook de persoonlijke kenmerken van een kind van belang, zoals een goede (psychische) gezondheid en motorische vaardigheid. Zo is het belangrijk dat:

- voorzieningen in de nabijheid zijn en niet op afstand,
- er vertrouwen ontstaat tussen de interventie en de doelgroep,
- geen eenzijdig aanbod kan worden gecreëerd voor een hele doelgroep
- het kind en het gezin beiden worden geactiveerd en een sociaal netwerk opbouwen.

Zonder continue te sturen op het versterken van alle hulpbronnen, wordt structurele participatie door kinderen niet tot nauwelijks bereikt.

Het NJI heeft uitvoerig geschreven over de relatie tussen armoede en kansongelijkheid voor kinderen en heeft aanbevelingen geformuleerd voor interventies. Deze aanbevelingen zijn grotendeels gebaseerd op eerder SER-onderzoek over samenhangend armoedebeleid en deze aanbevelingen zijn als volgt:

- Zet in op preventie en voorkomen terugval
- Bereik voorzieningen beter
- Intensiveer de samenwerking met scholen

SPORT lidmaatschappen

AANTAL LIDMAATSCHAPPEN VERENIGING (NOC*NSF) JEUGD 4 t/m 11 JAAR

	2015	2017
Rotterdam	31 %	32 %
Delfshaven	10 %	22 %
Bospolder	15 %	20 %
Delfshaven wijk	18 %	24 %
Middelland	24 %	28 %
Nieuwe Westen	20 %	23 %
OMWD	14 %	18 %
Schiemonnd	27 %	22 %
Spangen	15 %	19 %
Tussendijken	14 %	20 %

AANTAL LIDMAATSCHAPPEN VERENIGING (NOC*NSF) JEUGD 12 t/m 17 JAAR

	2015	2017
Rotterdam	35 %	37 %
Delfshaven	25 %	28 %
Bospolder	20 %	23 %
Delfshaven wijk	20 %	25 %
Middelland	31 %	37 %
Nieuwe Westen	25 %	28 %
OMWD	21 %	25 %
Schiemonnd	33 %	30 %
Spangen	29 %	29 %
Tussendijken	20 %	20 %

Aandeel sporters* in procenten, naar achtergrondkenmerken (2015)

Mannen	67
Vrouwen	57
Laag opgeleid	46
Midden opgeleid	58
Hoog opgeleid	79
Westers	67
Niet-westers	52
Rotterdam	62
Delfshaven	59

* Sporters: minstens 12 keer per jaar

Bron: *Sporten en bewegen door Rotterdammers, 2015*

Sportmogelijkheden gebieden in Rotterdam (in relatie tot het aantal inwoners)

Gebied	Totaal aantal inwoners	Totaal aantal aanbieders *	Aantal activiteiten	Aantal gemeentelijke accommodaties
Kralingen-Crooswijk	52.075	142	1.208	17
Hillegersberg-Schiebroek	43.444	128	780	21
Prins Alexander	94.121	124	1.138	23
Charlois	65.308	95	641	28
Rotterdam Centrum	32.125	92	1.273	2
Feijenoord	73.079	92	786	18
Noord	51.316	82	1.077	15
Delfshaven	75.124	69	616	16

* Aanbieders: commercieel, particulier, sportstichting, sportvereniging

Bron: *Sportregie Rotterdam (2017)*

	% lid van een sportvereniging en sport hier minstens 1 keer per week - 4 t/m 11 jaar [2014]	% lid van een sportvereniging en sport hier minstens 1 keer per week - 13 t/m 16 jaar [2015]
Rotterdam	56	67
Hoek van Holland	78	71
Hillegersberg-Schiebroek	74	83
Rozenburg	74	76
Overschie	74	60
Prins Alexander	68	73
Pernis	65	82
Hoogvliet	59	66
Kralingen-Crooswijk	57	66
Rotterdam Centrum	53	65
IJsselmonde	53	55
Noord	50	59
Charlois	47	55
Delfshaven	42	52
Feijenoord	40	57

Bron: *Buurtmonitor*